

Sygn. akt: I C 170/19 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Anna Wołujewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Joanna Mucha

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2019 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa E. (...)

przeciwko C. S.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej C. S. na rzecz powoda E. (...) kwotę 3.269,20zł (trzy tysiące dwieście sześćdziesiąt dziewięć złotych dwadzieścia groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 lutego 2019 roku do dnia zapłaty, a w razie zmiany odsetek ustawowych za opóźnienie z tymi odsetkami,
- w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- zasądza od pozwanej C. S. na rzecz powoda E. (...) kwotę 1.095,51zł (tysiąc dziewięćdziesiąt pięć złotych pięćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania,
- nadaje wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pobrano opłatę kancelaryjną

w kwocie zł – w znakach

opłaty sądowej naklejonych

na wniosku.

Sygn. akt I C 170/19 upr.

UZASADNIENIE

Powód E. (...) w G. wniósł przeciwko C. S. pozew o zapłatę kwoty 6.169,40 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwaną z (...) SA z siedzibą w O. (wierzyciel pierwotny) w dniu 21 lutego 2018 r. umowy pożyczki o nr (...). Podkreślił, że pomimo precyzyjnie ustalonych zasad zwrotu pożyczonej kwoty, strona pozwana nie wywiązała się z warunków umowy i nie dokonywała spłaty pożyczki zgodnie z ustaleniami umownymi. W związku z powyższym umowa została

wypowiedziana i z dniem 9 sierpnia 2018 r. kwota stała się wymagalna. W dniu 9 marca 2018 r. wierzyciel pierwotny dokonał przelewu przysługującej mu od strony pozwanej wierzytelności na rzecz powoda.

Powód wskazał, że na dochodzoną pozew kwotę 6169,40 zł. składa się kwota 2851,67 zł. z tytułu sumy niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki, kwota 94,42 zł. z tytułu sumy odsetek umownych stanowiących część odsetkową niespłaconych rat pożyczki do dnia wypowiedzenia umowy, kwota 419,78 zł. z tytułu sumy odsetek umownych wysokości odsetek maksymalnych naliczanych od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia porządzenia pozwu, kwota 2.803,53 z tytułu prowizji za udzielenie pożyczki oraz prowizji operacyjnej naliczonej zgodnie z warunkami umowy.

Pozwana C. S. nie złożyła odpowiedzi na pozew, pomimo prawidłowego wezwania i pouczenia o skutkach niestawiennictwa, nie stawiała się na rozprawie wyznaczonej na dzień 24 kwietnia 2019 roku, nie złożyła w niniejszej sprawie żadnych wyjaśnień ani nie żądała przeprowadzenia rozprawy pod swoją nieobecność.

W dniu 24 kwietnia 2019 roku Sąd wydał w sprawie wyrok zaoczny częściowo uwzględniający powództwo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 lutego 2018 r. pozwana C. S. zawarła umowę pożyczki ratalnej z (...) SA z siedzibą w O. w kwocie 2.900 złotych. Pozwana zobowiązała się do spłaty zobowiązania w ratach miesięcznych zgodnie z harmonogramem. Umowa została zawarta na okres od 21 lutego 2018 r. do dnia 21 czerwca 2021 r. Od kapitału pożyczki pożyczkodawca naliczył prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 725 zł. oraz prowizję operacyjną w wysokości 2175,20 zł.

bezsporne, ponadto dowód: umowa k. 13-16

W dniu 9 marca 2018 r. wierzytelność z ww. umowy pożyczki została przeniesiona na rzecz powoda E. (...) w G.

bezsporne

Z uwagi na brak terminowej zapłaty rat pożyczki, pismem z dnia 25 czerwca 2018 r. złożone zostało oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki.

bezsporne, ponadto pisma k. 8-11

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Zaznaczyć należy, że jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd na mocy art. 339 § 1 k.p.c. wyda wyrok zaoczny, przyjmując za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. W judykaturze utrwalony został pogląd, który nie jest kwestionowany również w nauce, iż przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia Sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach. W przypadku stwierdzenia braku podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, Sąd wyrokiem zaocznym oddał powództwo (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972r. III CRN 30/72, Legalis nr 16294, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999r. I CKU 176/97, Prok. I Pr. 1999 nr 9, poz. 30, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 1996r. I CRN 26/96, OSNC 1996 nr 7-8, poz. 108).

W niniejszej sprawie pozwana nie stawiała się na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, jak również nie wypowiedziała się co do twierdzeń podnoszonych przez powoda w uzasadnieniu pozwu. Stosownie więc do treści art. 339 § 2 k.p.c. uzasadnione było wydanie wyroku zaoczego. Sąd nie może jednak przyjąć za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli budzą one wątpliwości. W sformułowaniu art. 339 § 2 k.p.c. mowa jest o przyjęciu za prawdziwe twierdzeń powoda, jeżeli „nie budzą one uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy”. Uzasadnione wątpliwości mogą powstać w wypadku, kiedy twierdzenia powoda zawarte w pozwie odnośnie stanu faktycznego sprawy, są ze sobą sprzeczne, nie zawierają pełnego stanu faktycznego pozwalającego na rozstrzygnięcie sprawy, wskazują na brak legitymacji procesowej powoda lub pozwanego itp. (porównaj: komentarz do art. 339 k.p.c. pod redakcją Zieliński – system Legalis)

Ocena zgodności z prawdą twierdzeń powoda następuje na podstawie materiału procesowego znajdującego się w aktach sprawy. Nie budzi wątpliwości, że obowiązkiem strony powodowej jest dołączenie do pozwu dowodów, które umożliwią Sądowi weryfikację twierdzeń pozwu pod kątem spełnienia przesłanek z art. 339 k.p.c..

Zdaniem Sądu brak było podstaw do ustalenia stanu faktycznego jedynie w oparciu o twierdzenia, które zostały zawarte w uzasadnieniu pozwu, albowiem wątpliwości Sądu wzbudziła wysokość należności z tytułu prowizji.

Nie ulega wątpliwości, że dochodzona w niniejszej sprawie wierzytelność wynika z umowy pożyczki zawartej między pozwaną i pierwotnym wierzycielem, oraz że roszczenie wynikające z tej umowy zostało zbyte przez pierwotnego wierzyciela na rzecz powoda.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współżycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych, których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny ekwiwalentności wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek ustalana jest w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i odzwierciedla bieżący układ stosunków gospodarczych, „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, zapewnia więc pożyczkodawcom godziwy zysk. Z drugiej strony jej wprowadzenie nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami znajdującymi się w trudnej sytuacji materialnej, niewykształconymi lub mającymi trudności intelektualne z rozeznaniem konsekwencji swojego działania, są pożyczkodawcy na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na

pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Te ostatnie powinny zostać przy tym określone w wysokości rzeczywiście ponoszonej przez pożyczkodawcę tak, aby nie stanowiły ukrytego źródła zysku. Ponadto z istotą pożyczki sprzeczne jest „przeniesienie” na rzecz biorącego pożyczkę sum pieniężnych, których w rzeczywistości nigdy on nie otrzymuje, a które automatycznie zostają zaliczone na poczet związanych z pożyczką kosztów i opłat lub umów dodatkowych. W wyniku tego pożyczkobiorca byłby bowiem zobowiązany do spłaty znacznego zobowiązania, nie otrzymując przy tym na własność żadnych środków pieniężnych. Taką konstrukcję umowy pożyczki należy więc uznać za sprzeczną z zasadą swobody umów wyrażoną w art. 353¹ k.c., zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Przy czym pod pojęciem konsumenta kodeks cywilny w art. 22¹ k.c. wskazuje osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Obie wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. formuły prawne służą ocenie tego, czy klauzule umowne przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (porównaj: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

Abuzywne postanowienie umowne kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, która to sprzeczność rażąco narusza jego interesy. Istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien wyrażać się on informowaniem o wynikających z umowy uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji, rzetelnym traktowaniu konsumenta jako równorzędnego partnera umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można więc uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Działania te potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2011 roku VI ACa 262/11).

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, dodatkowe koszty pożyczki obejmujące prowizje zostały określone na zawyżonym, nieznajdującym żadnego uzasadnienia, poziomie. Opłaty te zostały ustalone w stałej zryczałtowanej wysokości, niezależnie od faktycznie poniesionych wydatków, przez co dochodzi do braku ekwiwalentności świadczeń stron umowy pożyczki i skutkuje bezpodstawnym wzbogaceniem się strony powodowej. Wprowadzenie przez pożyczkodawcę opłat w wysokości wskazanej w umowie godziło w dobre i uczciwe praktyki kupieckie oraz w sposób rażąco naruszało interes pozwanego jako konsumenta.

W tym miejscu zauważyć należy, iż za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy uznać takie postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem,

pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokość odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art. 483 § 1 k.c.).

Przenosząc zatem powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu należy stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące prowizji stanowią niedozwolone klauzule umowne, przede wszystkim z uwagi na ich wysokość. Zaznaczyć należy, że łącznie prowizje stanowią ponad 100% kwoty udzielonej pożyczki i brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia w tym zakresie. Wobec powyższego Sąd uznał, że roszczenie powoda w zakresie prowizji budzą uzasadnione wątpliwości i nie mogą zostać uwzględnione. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z umową pozwana powinna zapłacić prowizje w kwocie 2900,20 zł, należy stwierdzić że pozwana zapłaciła należności z tytułu prowizji w wysokości 96,67 zł. W związku z powyższym kwota 96,67 zł została pobrana przez powoda nienależnie. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd kwotę 6169,40 zł., której powód domagał się w pozwie, pomniejszył o 2900,20. W związku z powyższym uwzględnił roszczenie co do kwoty 3269,20 zł, a w pozostałym zakresie oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Do niezbędnych kosztów po stronie powoda zaliczono uiszczoną opłatę sądową od pozwu w kwocie 250,00 zł, 17 zł tytułem opłaty za pełnomocnictwo oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1800,00 zł, co łącznie dało kwotę 2.067,00 zł. Przyjmując, iż powód wygrał w 53%, zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1095,51 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W myśl art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd z urzędu nadaje wyrokowi zaocznemu uwzględniającemu powództwo rygor natychmiastowej wykonalności. Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd nadał wydanemu wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.